

Wij zijn het SAT ScheidingsAdviesTeam

De werkgroep 'Wij zijn het SAT' bestaat uit wisselende samenstelling van wetenschappers en hulpverleners, die bewust hun namen niet bekend maken. De bedoeling is de wetenschap haar werk te laten doen. Het SAT geeft commentaar op onderzoeken en artikelen en geeft informatie (o.a. samenvattingen van onderzoeken) aan geïnteresseerden om de rechten van kinderen te ondersteunen.

Vrijheid van godsdienst is geen vrijbrief bij opvoeding

2024 - De laatste jaren bereikt 'Wij zijn het SAT' steeds meer de vraag van ouders en hulpverleners wat te doen bij een scheiding waarbij geloofsfanatisme of complottheorieën expliciet een rol spelen bij de opvoeding van één van de ouders. Daar zullen we in dit artikel op in gaan en ook wat het betekent voor met name hoogbegaafde kinderen. Het blijkt uit allerlei onderzoek dat vooral hoogbegaafde kinderen specifieke problematiek ontwikkelen wanneer zij worden blootgesteld aan geloofsfanatisme of complottheorieën door één van de ouders.

Het artikel is als volgt opgebouwd:

- Wat is complot denken, wetenschappelijk gezien?
 - Algemene invloed van complot denken van ouders op kinderen
- De meest voorkomende complottheorieën
 - Kosmologie en wetenschap ontkennen
 - Geschiedenis en biologie ontkennen
 - De aarde is maar enkele duizenden jaren oud
 - Macht en elitecomplotten
 - Illuminatie/nieuwe wereldorde
 - Wetenschap, technologie en gezondheid
 - Technologie als wapen
 - Realiteiten media
 - Crisis actors/alles is nep
 - Alles-verklarende mega-theorieën
- De invloed van complot denken/geloofsfanatisme op een kind
- De effecten op verschillende ontwikkelingsgebieden
 - Cognitieve ontwikkeling (denken en werkelijkheid)
 - Emotionele ontwikkeling (gevoelens en zelfregulatie)
 - Identiteitsontwikkeling (wie ben ik)
 - Sociale ontwikkeling
 - Specifieke risico's op langere termijn
- De invloed van complot denken/geloofsfanatisme op een hoogbegaafd kind
 - Hoogbegaafde kinderen zijn extra gevoelig en kwetsbaar voor complot denken /geloofsfanatisme
- Dit is geen neutrale opvoedstijl
 - Gevolgen van een totaliserend wereldbeeld
 - Alarmsignalen om op te letten door ouders, leerkrachten en hulpverleners

- Wat zegt de rechtspraak?
 - Vrijheid van godsdienst
 - Jurisprudentie: geheel van uitspraken van rechters, die dienen als richtlijn voor soortgelijke zaken
 - Ernstige ontwikkelingsbedreiging
- Adviezen voor ouders, leerkrachten en hulpverleners
 - Wat kun je als ouder, leerkracht en hulpverlener doen?
 - Identiteitsconflict
 - Angsttaal of schuld/schaamte rond normale emoties of twijfels
 - Voor de leerkracht
 - Voor de hulpverlener
 - Voor de ouder
- Keuze van professionele hulp
 - Tegenwerpen en bewijzen
- Wanneer is eenhoofdig gezag mogelijk/wenselijk?
- Ondersteunende onderzoeken en bronnen

Wat is complot denken, wetenschappelijk gezien?

Complot denken wordt in de psychologie gedefinieerd als:

1. Een neiging om gebeurtenissen te verklaren via verborgen, kwaadaardige intenties
2. Vaak gepaard met wantrouwen tegenover autoriteiten, wetenschap en instituties
3. Sterk emotioneel gedreven: angst, behoefte aan controle, identiteit.

Het is geen intelligentietekort, maar hangt samen met onzekerheid, onveilige hechting, stress en wantrouwen.

Algemene invloed van complot denken van ouders op kinderen

Ouders vormen het kenniskader van een kind. Kinderen leren van hun ouders wie ze kunnen vertrouwen, hoe kennis wordt beoordeeld en wat 'waarheid' betekent. Ouders zijn cruciaal in het ontwikkelen van een gezond onderscheid tussen vertrouwen, gezonde twijfel en achterdocht. Wanneer ouders structureel wantrouwen normaliseren, raakt dit het epistemisch (= kennis) kompas van het kind. Complot denken/geloofsfanatisme presenteert de wereld als gevaarlijk, onbetrouwbaar, gecontroleerd door 'kwade krachten' (Satan). Voor kinderen heeft dat tot gevolg: verhoogde angst, hypervigilantie (waarbij het kind continu zoekt naar potentiële bedreigingen) een toestand van constante, overmatige alertheid en verhoogde gevoeligheid voor de omgeving en wij-zij-denken. Dit effect is indirect, maar goed onderbouwd via onderzoek naar ouderlijke overtuigingen en emotionele socialisatie (het proces waarbij kinderen via dagelijkse interacties leren hun emoties te herkennen, begrijpen, uiten en reguleren). Kinderen nemen niet alleen overtuigingen over, maar ook zwart-witdenken, cherry-picking van informatie, afwijzen van tegenbewijs.

De meest voorkomende complottheorieën

Complot en absolutistische wereldbeelden hebben een aantoonbare impact op kinderen, vooral wanneer zij niet vrijwillig, eenzijdig en zonder ruimte voor twijfel of emotionele verwerking worden opgelegd. Patronen, die hierin herkenbaar zijn: één bron is de waarheid (bijbel/koran/thora, alternatieve media), wetenschap is leugen, twijfel is moreel fout, wij-zij denken. Verlichten (wakkeren) versus slapenden).

Kosmologie en wetenschap ontkennen

Overtuiging: de aarde is plat

Claim: de aarde is geen bol, maar een platte schijf; satellieten en foto's zijn vervalst.

NASA liegt, ruimte bestaat niet, alle planeten zijn verzonnen

Waarom aantrekkelijk: geeft gevoel van 'ik zie zelf wat waar is',

Gevolg: wantrouwen tegenover wetenschap en autoriteit

Overtuiging: andere planeten bestaan niet/ruimte is fake

Claim: alleen de aarde bestaat, sterren en planeten zijn projecties of leugens

Waarom aantrekkelijk: sluit aan bij letterlijk-religieuze wereldbeelden; reduceert complexiteit

Gevolg: druk op anderen om letterlijk te geloven wat in de bijbel staat

Geschiedenis en biologie ontkennen

Overtuiging: dinosaurussen hebben nooit bestaan

Claim: fossielen zijn verzonnen of verkeerd geïnterpreteerd. Dinosaurussen zijn een hoax (een opzettelijk verspreid nep-bericht). Of: mensen leefden tegelijk met dinosaurussen. Of: fossielen zijn door Satan geplaatst.

Waarom aantrekkelijk: conflict vermijden met heilige teksten

Gevolg: wetenschap liegt, dus druk op anderen om met argwaan naar wetenschap te kijken

Overtuiging: de aarde is maar enkele duizenden jaren oud

Claim: de aarde is ongeveer 6000 tot 10.000 jaar oud (letterlijke lezing van religieuze teksten)

Waarom aantrekkelijk: duidelijke, moreel zekere wereld en autoriteit bij één bron. Vaak samenhang met afwijzing evolutie, geologie, astronomie.

Gevolg: opdringen eenzijdige (religieuze) verklaring voor ontstaan van de mens

Macht en elitecomplotten

Overtuiging: de regering bestaat uit reptielen

Claim: wereldleiders zijn vermomde reptielachtige wezens, die mensen controleren.

Populair gemaakt door David Icke (bekende Britse complotdenker)

Waarom aantrekkelijk: verklaart kwaad en macht in één vijandbeeld. Kan samenvallen met antisemitische of gewelddadige denkbeelden.

Gevolg: angst aanjagen aan anderen en wantrouwen naar de overheid versterken

Illuminatie/nieuwe wereldorde

Overtuiging: er is een nieuwe wereldorde op komst

Claim: een geheime elite bestuurt politiek, economie en media

Waarom aantrekkelijk: eenvoudige verklaring voor complexe problemen

Gevolg: angst voor vaccinatie en anti-overheid

Wetenschap, technologie en gezondheid

Overtuiging: de overheid doet stiekem iets in het water en met vliegtuigen

Claim: vliegtuigen sproeien chemicaliën voor controle of klimaatmanipulatie

Waarom aantrekkelijk: zichtbare strepen in de lucht (kerosine) lijkt bewijs

Gevolg: voortdurend afwijzen van wetenschappelijk onderzoek daarover

Technologie als wapen

Overtuiging: de overheid wil ons bezitten en manipuleren

Claim: 5 G (mobiel netwerktechnologie) veroorzaakt ziekten of dient voor controle

Waarom aantrekkelijk: angst voor onzichtbare technologie is verklaard en dat geeft rust

Gevolg: Tegen alle vaccinatie, wantrouwen naar farmacie

Realiteiten media

Overtuiging: Dead Internet Theory

Claim: het internet is overgenomen door robots en AI (Artificial Intelligence). Echte mensen zijn schaars.

Waarom aantrekkelijk: verklaart vervreemding online

Gevolg: spelletjes op de mobiel zijn gevaarlijk voor kinderen en wantrouwen naar media.

Crisis actors/alles is nep

Overtuiging: geloof niet dat wat je ziet waar gebeurd is

Claim: aanslagen, schietpartijen of rampen zijn in scène gezet

Waarom aantrekkelijk: zo erg kan het niet zijn.

Gevolg: ontmenselijking van slachtoffers. Ontkenning holocaust.

Alles-verklarende mega-theorieën

Overtuiging: de aarde is hol.

Claim: in de holle aarde leven geheime beschavingen. Dinosaurussen leven daar ook.

Waarom aantrekkelijk: mythisch, alles omvattend, er is een verborgen waarheid, die ik ken.

Gevolg: arrogantie, overtuigd betweter zijn naar anderen.

De invloed van complot denken/geloofsfanatisme op een kind

Wanneer een kind opgroeit in een omgeving waarin één waarheid absoluut is, wetenschap en alternatieve kennis wordt afgewezen, emoties worden geduid als slecht of demonisch en vragen stellen wordt ontmoedigd en bestraft dan raakt het kind niet alleen informatie kwijt, maar vooral psychologische veiligheid.

Het probleem is dus niet het geloof of de overtuiging op zich, maar het gesloten karakter ervan en het verbod op innerlijke autonomie.

De effecten op verschillende ontwikkelingsgebieden

Cognitieve ontwikkeling (denken en werkelijkheid)

Wat vaak zichtbaar is: verwarring over wat 'waar' is, zwart-witdenken (alles is goed of fout), moeite met logisch redeneren (wat is meest logisch) of bronnen vergelijken zonder in de war te raken, wantrouwen overnemen naar wetenschap.

Wat bij hoogbegaafde kinderen extra zichtbaar is: ze zien de tegenstrijdigheden, maar mogen (durven) ze niet te benoemen, wat leidt tot cognitieve dissonantie (ik weet dat t anders is, dan ik mag denken). Het kind leert dus niet *hoe* te denken, maar *wat* te denken.

Emotionele ontwikkeling (gevoelens en zelfregulatie)

Zelfregulatie is het vermogen om bewust je eigen gedachten, emoties, motivatie en gedrag te sturen en beheersen om persoonlijke of professionele doelen te bereiken. Alle emoties worden weggezet als zondig, demonisch, gevaarlijk, iets wat weggebeden moet worden. Het kind leert: wat ik voel is niet betrouwbaar. Gevolgen: emotionele onderdrukking, angst voor boosheid, verdriet of twijfel, somatische klachten (hoofdpijn, buikpijn), verlate uitbarstingen of juist emotionele afvlakking. De emoties verdwijnen niet, maar verplaatsen zich.

Identiteitsontwikkeling (wie ben ik)

Kinderen vormen hun identiteit door zichzelf te mogen ervaren, te experimenteren met gedachten en gevoelens, erkenning te krijgen voor hun innerlijke wereld. In een gesloten complot/religieus kader ontstaat vaak: bij deze ouder ben ik mezelf, bij de ander speel ik een rol. Er is schaamte over de eigen gedachten, onzekerheid over het eigen morele kompas. Sommige kinderen zeggen letterlijk: ik weet niet wie ik echt ben of ik ben daar niet mezelf.

Sociale ontwikkeling

Kinderen kunnen moeite krijgen met aansluiten bij hun leeftijdsgenootjes, omdat ze geleerd hebben dat anderen 'onwetend' zijn of 'gevaarlijk'. Ze kunnen daardoor sociale situaties gaan vermijden. Of: ze passen zich extreem aan, verbergen alles wat afwijkt. Beide gedragingen ondermijnen authentieke relaties. In het contact met de complot-ouder kunnen zij zichzelf verloochenen om de vrede te bewaren en hun angst te dempen. Dit heet emotionele parentificatie en is zeer schadelijk.

Specifieke risico's op langere termijn

Niet ieder kind ontwikkelt alle problemen, maar de risico's nemen aantoonbaar toe: angststoornissen, depressieve klachten, dissociatie (afwezig zijn, geen toegang tot oorspronkelijke gevoelens), perfectionisme of externe gehoorzaamheid (het opvolgen van bevelen, regels of instructies van een autoriteit uit angst), later moeite met zelfstandig (logisch) denken, verhoogde vatbaarheid voor nieuwe radicale overtuigingen.

De invloed van complot denken/geloofsfanatisme op een hoogbegaafd kind

Complot denken/geloofsfanatisme van een ouder kan een extra kwetsbaar risico vormen voor een hoogbegaafd kind, juist vanwege eigenschappen, die vaak met hoogbegaafdheid samenhangen (gevoeligheid, kritisch denken, intense emoties). Er is weinig direct onderzoek bekend dat expliciet hoogbegaafdheid en complot denken/geloofsfanatisme combineert. Wat we wel hebben is sterk evidence uit drie goed onderzochte lijnen:

1. (Geloofs)overtuigingen van ouders en kindontwikkeling
2. Complot denken van ouders en epistemisch (= gebaseerd op kennis) vertrouwen, angst en polarisatie.

3. Kenmerken van hoogbegaafde kinderen: verhoogde gevoeligheid voor context.

Hoogbegaafde kinderen zijn extra gevoelig en kwetsbaar voor complot denken /geloofsfanatisme

Hoogbegaafde kinderen zijn extra kwetsbaar (en soms extra weerbaar), door de typische kenmerken van hoogbegaafdheid: sterke behoefte aan coherentie en waarheid, intens rechtvaardigheidsgevoel, hoog epistemisch bewustzijn (denken: dit klopt niet) en verhoogde emotionele gevoeligheid. Deze combinatie maakt hen extra ontvankelijk voor diepgaande verklaringen, maar ook extra belast wanneer informatie angstig (de wereld vergaat over 14 dagen) of inconsistent is (de wereld vergaat toch niet).

Een veel gezien patroon bij hoogbegaafde kinderen van complot denkende/ geloofs-fanatieke ouders is: cognitieve dissonantie (onaangenaam psychologisch gevoel van spanning, dat ontstaat wanneer je overtuigingen en gedachtes of waarden in strijd zijn met je feitelijke gedrag of nieuwe informatie) , gedrag wat *lijkt* op loyaliteitsproblemen (kind wil niet meer naar bepaalde ouder toe om aan de tegenstrijdigheid – cognitieve dissonantie- te ontsnappen), internaliserende problemen (psychische problemen, die naar binnen zijn gericht zoals angst, depressie, somberheid en sociale teruggetrokkenheid en over-controle op emoties) en vervolgens onderdrukken van eigen denken.

Onderzoek laat zien dat negatieve effecten niet onvermijdelijk zijn. Beschermende factoren zijn: meerdere betrouwbare volwassenen (leerkracht, andere ouder, hulpverlener), expliciet leren *hoe* kennis tot stand komt (wetenschap, bronnen), ruimte om vragen te stellen zonder nare gevolgen (belediging, verwijten) bevestiging van autonomie in denken (onderzoek je eigen gedachten). Veel kinderen hebben na een omgangmoment met een complot denkende/ geloofsfanatieke ouder last van buikpijn, boosheid, verdriet, ‘leeg’ gevoel.

Dit is geen neutrale opvoedstijl

Wat er gebeurt met complot denken/geloofsfanatisme valt onder emotionele manipulatie, psychologische druk en ondermijning van autonomie en realiteitszin. Zeker omdat het kind verplicht is regelmatig omgang te hebben, er geen ruimte is voor dialoog en het kind geen veilige uitweg heeft. Dat maakt het extra belastend.

Het kind wordt blootgesteld aan een gesloten werkelijkheidskader, zoals de bijbel/koran/thora bevat de enige waarheid, de aarde is plat (afwijzing van basale kennis, emoties worden gezien als demonen, nare gevoelens moeten worden weggebeden etc.

Gevolgen van een totaliserend wereldbeeld

Dit is wat we psychologisch noemen: een totaliserend wereldbeeld. Er is maar één waarheid, twijfel is fout, emoties zijn gevaarlijk, het eigen denken van het kind is niet juist. Voor een kind, (en zeker voor een hoogbegaafd kind) is dit extreem verwarrend. Hoogbegaafdheid vergroot de impact, omdat hoogbegaafde kinderen dieper en abstracter denken, zij voelen inconsequenties scherper, hebben een sterk waarheids- en rechtvaardigheidsgevoel en zijn gevoeliger voor existentiële vragen. Het betekent dat het kind ziet dat dingen niet kloppen, maar mag dat niet benoemen en moet zich emotioneel aanpassen om te overleven.

Alarmsignalen om op te letten door ouders, leerkrachten en hulpverleners
 Kinderen kunnen uitspraken doen als: ik ben daar anders/niet mezelf, ik verlies mijzelf.
 En het kind gedraagt zich bij terugkomst verward, afgevlakt, extreem aangepast of heeft
 extreme woede-uitbarstingen gevolgd door intens verdriet. Dit is *geen* normaal
 scheidingsverschijnsel en heeft niets te maken met ‘overgang van de ene ouder naar de
 andere’. Alles wijst op identiteitsdruk. Het kind leert impliciet ‘wie ik ben is fout’, ‘wat ik
 voel is gevaarlijk’ en ‘mijn denken is zondig’. Voor een hoogbegaafd kind is dit extra
 schadelijk, omdat identiteit en denken sterk verweven zijn.

De lange-termijn-risico's (goed gedocumenteerd in de psychologie) zijn:

- Angststoornissen
- Dissociatie (afwezig zijn, geen/minder toegang tot emoties en gevoelens)
- Schaamte rond eigen gevoelens
- Perfectionisme of onderwerping
- Latere depressieve klachten

Het probleem is niet de overtuiging of het geloof op zich,
 maar de emotionele ontkenning en dwang.

Wat zegt de rechtspraak?

Ouders mogen hun kind religieus opvoeden, maar die vrijheid stopt waar de psychische
 veiligheid en ontwikkeling van het kind wordt geschaad. De Nederlandse wet biedt hier
 duidelijke grenzen.

Vrijheid van godsdienst

Dit recht staat in *Artikel 6 van de Grondwet en in artikel 9 EVRM* (Europees Verdrag voor
 de Rechten van de Mens). Ouders mogen hun geloof aanhangen, uitdragen, doorgeven
 aan hun kinderen. Maar dit recht is niet absoluut wanneer het anderen schaadt en zeker
 niet bij kinderen, die afhankelijk zijn van hun ouders. Het belang van het kind staat
 juridisch voorop: *artikel 1:247 Burgerlijk wetboek*. De wet zegt dat ouderlijk gezag ook
 inhoudt: zorg voor het geestelijk welzijn van het kind, bevordering van de ontwikkeling
 van de persoonlijkheid, geen geestelijk geweld of vernederende behandeling en respect
 voor de toenemende autonomie van het kind. Psychologische dwang, het ontkennen
 van emoties of het afwijzen van het eigen denken van een kind valt hier ook onder.

De wet maakt een belangrijk onderscheid:

Toegestaan	Niet toegestaan
Geloof uitleggen	Geloof afdwingen/opdringen
Samen bidden	Emoties verbieden
Bijbel/Koran/Thora lezen	Angst aanpraten
Eigen overtuiging (ook: complot denken)	Realiteitszin ondermijnen

Wanneer niet voldaan wordt aan bovenstaande 'toegestane' gedragingen van een ouder, kan dit worden gezien als *schending van de zorgplicht artikel 1: 247 BW*

Het kind heeft ook eigen rechten

Nederland heeft in 1995 het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind ondertekend (IVRK). De ouder mag het kind niet dwingen tot een geloofsbeleving, die het kind psychisch schaadt: *artikel 3 IVRK* (belang van het kind staat voorop), *artikel 12 IVRK* (het kind heeft recht om gehoord te worden), *artikel 14 IVRK* (het kind heeft recht op eigen vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst. Het betekent dat de ouder een kind niet mag dwingen tot een geloofsbeleving, die het kind psychisch schaadt.

Jurisprudentie: geheel van uitspraken van rechters, die dienen als richtlijn voor soortgelijke zaken

Rechters in Nederland beoordelen geen geloof, maar wel de impact op het kind.

Uit jurisprudentie blijkt:

- Religie mag niet leiden tot ontwikkelingsbedreiging
- Als het kind in de knel komt mag de rechter ingrijpen

Ingrijpen van de rechter kan leiden tot beperking van de omgang, begeleiding door jeugdbeschermer/gezinsvoogd (via OTS: Onder Toezicht Stelling) of wijziging gezag.

Ernstige ontwikkelingsbedreiging

De wet spreekt van ernstige ontwikkelingsbedreiging als het kind zichzelf 'kwijtraakt', structureel angstig of verward is, de emotionele ontwikkeling wordt geblokkeerd, het kind geen veilige ruimte heeft om zichzelf te zijn. In dat geval wordt Veilig Thuis (VT) ingeschakeld, doet de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) onderzoek en kan de rechter maatregelen nemen.

Vrijheid van godsdienst houdt op waar de rechten en het welzijn van het kind worden geschaad. Religieuze opvoeding mag nooit leiden tot psychische schade, identiteitsverlies of emotionele onderdrukking.

Artikel 1:247 BW

Artikel 8 en EVRM: gezinsleven versus bescherming van het kind

Adviezen voor ouders, leerkrachten en hulpverleners

Een kind is afhankelijk van volwassenen om hem heen en hoort op hun bescherming te kunnen rekenen. Helaas zijn er nog te veel ouders, die hun recht (op omgang) hoger waarderen dan het welzijn van hun kind, leerkrachten, die bang zijn om te vertellen wat zij zien en horen, uit angst dat een ouder een klacht indient en hulpverleners, die de ouders als cliënten beschouwd, die je te vriend moet houden. Ook zij zijn bang voor klachten en laten daarmee degene waar het echt omgaat in de steek: het kind.

Wat kun je als ouder, leerkracht en hulpverlener doen?

Voor iedereen, die met een kind leeft of omgaat is het feitelijk documenteren wat het kind zegt/schrijft (uitspraken, dagboek/appjes), doet (terugtrekken of juist baldadig/agressief) van belang. Juist het 'anders dan normaal' is van belang om vast te leggen.

Identiteitsconflict

Let op uitspraken, die wijzen op identiteitsconflict:

- Uitspraken (noteer letterlijk met datum): bij hem/haar mag ik niet voelen en denken wat ik wil
- Gedrag: zichtbaar ander persoon bij de ene ouder (afgevlakt of juist extreem aangepast) dan bij de andere ouder (dissociatie) na omgangstijd.
- Relevantie: structurele belasting door gezamenlijk gezag. *Artikel 1:25 a BW sub a* (onaanvaardbaar risico klem/verloren) en *artikel 1:247 BW* (plicht tot bevorderen geestelijk welzijn, geen geestelijk geweld/vernedering).

Angsttaal of schuld/schaamte rond normale emoties of twijfels

Let op uitspraken, die wijzen op angst, schuld of schaamte:

- Uitspraken (noteer letterlijk met datum): verdriet is niet goed, als ik twijfel ben ik zondig en dat vindt god niet goed, ik moet bidden tot het weg is
- Gevolg: onderdrukking van emoties, nachtmerries, somberheid en angst
- Relevantie: wijst op psychische onveiligheid en ondermijning van persoonlijkheidsontwikkeling. *Artikel 1:247 BW*. Dergelijke patronen dragen bij aan het klemcriterium wanneer de andere ouder dit niet kan compenseren binnen gezamenlijk gezag.

Voor de leerkracht:

- Functioneringsdaling: plots concentratieverlies, energieverlies, nergens zin in, terwijl voorheen dat wel het geval was, moeite met contacten in de klas. Opvallende gedragsverandering na omgangsmomenten.
- Relevantie: objectieve derden tonen effect op ontwikkeling. Het versterkt het betoog dat het kind klem zit en dat handhaving van gezamenlijk gezag ontwikkeling schaadt. *Artikel 1:251 a en artikel 1:247 BW*.

Voor de hulpverlener:

- Zet in de behandelovereenkomst expliciet dat het kind de cliënt is binnen de behandeling en vertrouwelijkheid tussen kind en hulpverlener centraal staat.
- Houdt een goed dossier bij waarin je de uitspraken van het kind noteert. Let op: het dossier is voor ouders in te zien, zonder toestemming van het kind tot 16 jaar. De aantekeningen van de hulpverlener zijn niet in te zien door ouders.
- Verslagen die de hulpverlener maakt gaan naar de ouders. Zij mogen die naar eigen goeddunken laten lezen aan wie zij willen en ook doorsturen naar de rechtbank. Tenzij het de privacy schaadt (van een ouder) of strijdig is met goed hulpverleners-schap. Ook de Raad voor de Kinderbescherming kan eisen dat een verslag toch wordt ingediend (wettelijk voorschrift). De hulpverlener mag in elk geval niet op eigen initiatief een verslag naar de rechtbank sturen. En de hulpverlener kan niet rechtmatig een verslag voor de ouders tegen houden dat zij naar de rechtbank willen sturen. Dat volgt uit het feit dat het inzagerecht bij de cliënt/vertegenwoordiger ligt (WGBO: Wet op de Geneeskundige Behandelovereenkomst) en de hulpverlener geen zeggenschap meer heeft over

gebruik door de ontvanger. De hulpverlener mag wel aangeven: dit verslag is bedoeld voor behandel- en zorgdoeleinden, dit is geen rapportage voor juridische procedures, gebruik in een procedure kan schadelijk zijn voor het kind. Dit is juridisch toegestaan, maar het is geen juridisch afdwingbaar verbod.

Voor de ouder:

- Toestemming: passende therapie, schooladvies, noodzakelijke gesprekken worden verhinderd. De andere ouder is onbereikbaar of weigert overleg.
- Relevantie: wanneer noodzakelijke beslissingen stokken door conflict of weigering kan aan het klemcriterium zijn voldaan. *Artikel 1:251 a.*
- Documenteer (objectief met datum): buikpijn, hoofdpijn, slaapproblemen rond omgangsmoment en opluchting en herstel erna.
- Relevantie: causaal patroon ondersteunt dat het regime of gezagsuitoefening het kind structureel belast. *Artikel 1:251 a.* De ouder hoeft niet te wachten tot het kind overduidelijk klem zit. Een onaanvaardbaar risico is voldoende voor eenhoofdig gezag. *Artikel 1:251 a lid sub a BW.*

Keuze van professionele hulp

Wacht niet tot één van deze signalen optreden: het kind zegt 'ik weet niet meer wat echt is/wat ik weet/wat ik denk/wat ik echt voel/ik mag dit niet voelen'. Of dat het kind angst laat zien voor fouten of zonden. Gedrag als emotionele afvlakking, nachtmerries of existentiële angsten. Een hulpverlener met kennis van hoogbegaafdheid en religieuze dwang is dan zeer wenselijk. Daarmee bescherm je het kind.

Tegenwerpingen en bewijzen

Volwassenen (leerkracht, hulpverlener), die geen kennis hebben van hoogbegaafdheid en de impact van complot denken/geloofsfanatici kunnen zeggen: het kind is overgevoelig, de ouder houdt dit kind klein/weg bij de stevige ouder, als hij/zij zo slim is (HB) dan zou hij/zij wel weten dat het de wet is die zegt dat omgang verplicht is, overgang van de ene ouder naar de andere is altijd moeilijk.

Het kind is niet overgevoelig.

Het reageert gezond op een ongezonde situatie.

Wanneer de rechter toch liever eerst een OTS (Onder Toezicht Stelling) wil kan de ouder het volgende inbrengen om aan te tonen dat er binnen een aanvaardbare termijn geen verbetering te verwachten is:

- Er is ernstige ontwikkelingsbedreiging
- Adequate hulp (hulpverlener met kennis van hoogbegaafdheid en complot denken/geloofsfanatici) is niet snel voor handen
- Schoolgang loopt vast door energieverlies

Bovendien duurt het lang voor een gezinsvoogd gevonden is, die vanuit de OTS zal handelen in het belang van het kind.

Relevantie: sluit aan bij de wettelijke tekst van artikel 1:255 BW (ernstige bedreiging, adequate hulp wordt niet geaccepteerd, verwachting met betrekking tot verbetering niet waarschijnlijk).

Wanneer is eenhoofdig gezag mogelijk/wenselijk?

De rechter kijkt integraal, maar in de praktijk weegt zwaar als meerdere van onderstaande zaken samenkomen:

- Consistente kind-signalen: angst, verwarring, identiteitsdruk, bevestigd door derden (school, hulpverlener)
- Stagnatie of onmogelijkheid om noodzakelijke beslissingen samen te nemen (school, zorg, adequate hulp, veiligheid)
- Onbereikbaarheid/onwil van de andere ouder om te overleggen, waardoor de situatie niet verbetert
- Duidelijk risico dat het kind klem/verloren raakt (of al is) en geen reële verwachting op korte termijn van verbetering is

Als de situatie nu al een ernstige ontwikkelingsbedreiging oplevert en de juiste hulpverlening (met kennis van hoogbegaafdheid en complot denken/geloofsfanatici) niet wordt geaccepteerd kan de ouder aansturen op OTS. De beschikking vermeldt dan de concrete bedreigingen (wettelijk vereist) wat later ook in een gezags-procedure bewijskracht heeft.

Artikel 1:251 a Burgerlijk Wetboek

Betreft: klemcriterium en geen verbetering te verwachten binnen afzienbare tijd, waardoor een-hoofdig gezag wenselijk is.

Aantoonbaar maken: stagnatie van beslissingen ten behoeve van het welzijn van het kind, en de ernstige kind-signalen nemen niet af. Geef aan welke vrijwillige hulp is geprobeerd en waarom dit niet werkt.

Artikel 1:247 Burgerlijk Wetboek

Betreft: zorgplicht, bevorderen geestelijk welzijn, geen geestelijk/lichamelijk geweld/vernedering.

Aantoonbaar maken: uitspraken als 'emoties zijn demonisch', verbinden aan het verbieden van voelen/denken

Artikel 1:255 Burgerlijk Wetboek

Betreft: Onder Toezicht Stelling

Aantoonbaar maken: de ontwikkeling van een kind wordt ernstig bedreigd en vrijwillige hulp is onvoldoende gebleken.

Internationaal verdrag voor de rechten van het kind

Artikel 3:

Bij alle maatregelen, die het kind betreffen, vormen de belangen van het kind de eerste overweging.

Artikel 12:

Ieder kind heeft het recht zijn mening te geven over zaken, die hem aangaan. Die mening moet serieus genomen worden.

Artikel 14:

De overheid zorgt voor het welzijn van kinderen en de rechten van kinderen dienen serieus en respectvol genomen te worden.

Ondersteunende onderzoeken en bronnen

- United Nations. Convention on the Rights of the Child (CRC), artikelen 3 en 14.
- European Convention on Human Rights (ECHR), artikel 9 en relevante jurisprudentie.
- Johansen, S.M. & Falch-Eriksen, A. (2025). Parenting According to Human Rights. Brill.
- Rodríguez Blanco, M. (2023). Personal Beliefs, Family and Education of Children. Springer.
- Elzamzamy et al. (2024). Religion, spirituality, and pediatric mental health: scoping review. Frontiers in Psychiatry.
- UN Special Rapporteur on Freedom of Religion or Belief (2024). Education and children's rights.